

Compassion Scale Validity and Reliability Study*

Süheybe SANDIKÇIOĞLU** Rüştü YEŞİL***

Abstract. The aim of this research is developing a valid and reliable scale that can be used to determine the level of reflecting the value of compassion on primary school children's attitudes and behaviors. 300 classroom teachers working in the province of Şanlıurfa constitute the sample of this research. Data were collected with the draft scale form that is prepared for the thesis study. Within the scope of validity analysis, construct validity and distinctiveness analysis were examined. Within the scope of reliability analysis, internal consistency analysis was carried out. A scale structure consisting of 34 items collected under a single factor was reached after the analyses were made. The scale was named the "Compassion Scale". The KMO value of the scale is 0.966. Bartlett Test values are $\chi^2=5992, 493$ and $sd=46$; $p<0.001$. The validity of the scale was examined by exploratory factor analysis and distinctiveness analysis. The factor loads of the scale items are between 0.597 and 0.754. The total amount of variance explained is 54,821%. The item-total correlation coefficients are positive and it is statistically significant at the $p<0.001$ level. Within the scope of the reliability examination of the scale, the Cronbach Alpha coefficient was calculated within the scope of the internal consistency examination and this coefficient was determined as 0.965.

Keywords: Compassion, value, primary school, student, scale development.

* Ethics committee approval for this study was obtained from Sakarya University ethics committee with the decision dated 08.12.2021 and numbered 02.

This study was produced from the master's thesis named "Examination of the Level of Ownership of the Value of Compassion of Primary School Students According to the Opinions of Teachers and Parents" conducted by the responsible author under the supervision of the author.

** Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0002-9657-5313>, Ms., Sakarya University, Institute of Educational Sciences, Turkey, [suheybe.sandikcioglu@ogr.sakarya.edu.tr](mailto:suheyb.sandikcioglu@ogr.sakarya.edu.tr)

*** Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0002-8839-0431>, Prof. Dr., Sakarya University, Department of Basic Education, Turkey, ryesil@sakarya.edu.tr

1. INTRODUCTION

Human and societies are connected to each other by social bonds that are unique to humans and called “values”. Despite intense and rapid developments in the fields of science and technology, humanity is facing new problems day by day and continues to develop and change while struggling with these problems. When the literature is examined, it is noteworthy that many scientists, writers and thinkers agree that one of the main problem areas that today’s people and societies have to struggle with is the problem of values (Aktepe, 2015; Aslander and Yeşil, 2019; Önder, 2011). Accordingly, it can be said that the problem of values is one of the main factors underlying individual, social, economic, political, etc. problems. One of the issues that scientists, writers and thinkers agree on is that the permanent solution to the problems in the field of values is an effective values education (Akbalık, 2015; Dilmaç, 2007; Kumbasar, 2011). In this context, it is seen that many researches and training programs have been prepared in the field of values education, especially in recent years. At the same time, it is noteworthy that values education is the subject of educational and social projects. And academic activities are organized on this subject.

Compassion is regarded as one of the most worthy values, which has been emphasized throughout history. On the other hand, it can be said that compassion is one of the values in which a lot of problems have been experienced recently. The frequent reports in the media about the treatment of the environment and animals and the attitudes towards poor or powerless people confirm this general judgment. According to Hökelekli (2008), compassion has a very important place among the values that individuals should have. Compassion is perhaps the most universal and encompassing value because it encompasses other living things as well as humans. Only in this way, instead of a society consisting of individualized individuals, a socialized society can be formed and its quality of being a society is strengthened. In this way, the ability to care more about others and more easily recognize the needs and mindset of the other person can be developed. The seeds of compassion are sown in societies in which these skills are acquired (Tarhan, 2015). In terms of interpersonal relations, compassion channels the individual's way of responding to usefulness (Salazar, 2015) and compassion functions as a value that calms the individual significantly (Tarhan, 2017). At the same time, compassion is a value related to being able to feel the pain of other individuals and to take action to relieve their pain.

Schopenhauer (2007), emphasizing that the most basic motive that should be found in a moral person from a philosophical point of view, is compassion and defined compassion as the opposite of cruelty and selfishness, which are the greatest evils. According to Wang (2005), compassion is the awareness that we are all one and at the same time, it is a reality where giving and receiving lose their direction. Compassion is the result of sympathy, observational learning, and behavioral contingency (Aronfreed, 1968). When children reach the age of 3-4, they begin to show empathy and sensitivity to the feelings of other individuals; at the age of 6, this emotional ground begins to be supported by a mental ground. For this reason, it is claimed that the value of compassion along with

empathy will develop in these first years of life (Hökelekli, 2011). Sayar and Manisalıgil (2016), on the other hand, state that the first steps of compassion education will be taken for the baby by providing a peaceful and happy outdoor environment, based on the thesis that the baby in the mother's womb is affected by the external environment.

On the other hand, education is one of the most important factors that shape the culture, values and behaviors that regulate the society-society, society-person and person-person relations and form the continuity of the society. For this reason, values are an issue that should have a place in the education system. According to Heenan (2007), there are universal values that facilitate living in society and bring about the shaping of personality. According to him, education systems should be built on the values of compassion, honesty, responsibility, awareness of others, compliance, obedience, respect, duty and affection. It should be noted that it is very important to include the value of compassion among these values. In this context, it can be said that education, especially in preschool and primary school periods, has a special importance in terms of establishing the value of compassion on the right foundations.

At the end of their study on which values can be gained to students with value education and at what level, Dogan, Uğurlu, Cetinkaya (2013), determined that the least earned value is the value of compassion. Similarly, Tarkoçin, Berktaş, Uyanık, and Balat (2013) also found that in their study on preschool teachers that the least emphasized value in classroom activities is the value of compassion. In the studies conducted by Yüksel and Adıgüzel (2012), in revealing primary school 5th grade compassion and mercy value perceptions through cartoons, they formed the bond of compassion and animal love. The behavior of preventing those who torture animals within the scope of being compassionate is shown as an example. On the other hand, in Yazıcıoğlu's (2018) study, the compassion levels of Canadian students and Turkish university students were compared. While Canada took place as an individualist society, Türkiye took place as a collectivist society. And when we look at the level of compassion, Turkish university students with community-society characteristics have higher levels of compassion than Canadian students with individualistic society characteristics. There are also studies in which the value of compassion is evaluated according to the opinions of teachers (Bayırlı, 2020; Bayrak, Akdemir; 2021; Kırıl, Başdağ, 2017). Studies on the level of compassion of university students are as follows; (Avşaroğlu, 2019; Demirel, Kaya, and Doğaner, 2020; Gülaçtı and Çiftçi, 2019; Tozoğlu, Dursun, and Güler, 2019). The following studies can be given as examples of studies on compassion in studies that deal with the value of compassion from the perspective of parents (Avşaroğlu and Güleş, 2018; Candemir, 2019).

In response to these studies, in which the value of compassion is discussed with its theoretical and practical aspects, in the literature, measuring the value of compassion and determining its level; From this point of view, it is noteworthy that there are very few data collection tools that can shed light on the determination of the measures that can be taken through education. Realizing this situation, Pommier (2011), developed a six-factor scale development study that is consisting of kindness, regardlessness, being

aware of sharing, disconnectedness, mindfulness and the stages of disengagement. On the other hand, considering the socio-cultural foundations of values, it can be said that similar scales should be developed within the framework of the meaning and scope attributed by the Muslim Turkish society to the value of compassion (Yeşil, Kart and Aslander, 2020; Yeşil, 2021). The main problem of this research is to develop a data collection tool/scale that can be used to determine the level of ownership of the compassion value of primary school children.

1.1 The Aim of the Research

The main aim of this research is to develop a reliable and valid data collection tool (scale) that can be used to determine primary school students' compassion levels based on teacher evaluations. Thus, it is aimed to provide a valid and reliable data collection tool to the literature, which can be used in determining both the reflections of the value of compassion on the attitudes and behaviors of primary school students and the extent to which the compassion education carried out reaches its goals at the primary school level. On the other hand, it is thought that those concerned, such as parents, teachers, school administrators, education programmers or researchers, who want to make both the education processes and their own roles correct and effective, by making use of the findings related to this subject, can effectively benefit from this developed tool.

2. METHOD

Ethics committee approval for this study was obtained from Sakarya University ethics committee with the decision dated 08.12.2021 and numbered 02. This research has the characteristics of a scale development study. This study aimed to develop a reliable and valid scale that can be used to determine the compassion levels of primary school students according to their teacher's opinions. Therefore, this study is a basic research type study. On the other hand, the data are quantitative and quantitative analyzes were used. Therefore, the research has the characteristics of a quantitative study (Balci, 2015; Karasar, 2012).

2.1 The Scope of the Study and Sample

The study population of the research consists of primary school teachers working in Şanlıurfa in the fall semester of the 2021-2022 academic year. According to the data of the Provincial Directorate of National Education, 11,142 classroom teachers work in 1276 primary schools in Şanlıurfa (ŞMEM, 2022). It has been very difficult in terms of time and opportunities to reach primary school teachers in the study population of the research. 467ort his reason, sampling was used in the study. In this context, the teachers working in primary schools in the following districts of Şanlıurfa, one in the center and the other in the surrounding districts, formed the sample group of the study Haliliye, Eyyubiye and Karaköprü. In this context, 300 teachers who gave feedback to the data collection tools were included in the sample group. The distribution of teachers according to some demographic characteristics is summarized in Table 1.

Table 1

Distribution of the Sample Group According to Some Variables

Variables	Subgroups	f	%	Total	
				f	%
Gender	Female	161	53,7	300	100
	Male	139	46,3		
Grade Levels	1st Class	85	28,3	300	100
	2nd Class	87	29,0		
	3rd Class	61	20,3		
	4th Class	67	22,3		
Management Status	I've never been a manager	225	75,0	300	100
	I was a manager before.	62	20,7		
	I am currently managing.	13	4,3		
Seniority Years	One-Three years	54	18,0	300	100
	Four to Six years	87	29,0		
	Seven to Fifteen years	99	33,0		
	Sixteen or more	60	20,0		

Table 1 shows the distribution of the participants in the study group according to the variables of gender, grade level and seniority. 53.7% of the participating teachers are female and 46.3% are male. 28.3% of the participating teachers are 1st grade teachers, 29.0% are 2nd grade teachers, 20.3% are 3rd grade teachers and 22.3% are 4th grade teachers. The seniority of the participating teachers is as follows: 18.0% one-three years of seniority, 29.0% four-six years of seniority, 33.0% seven-fifteen years of seniority and 20.0% sixteen years of seniority. According to this, it can be said that the participants showed a distribution that can be said to be close to each other according to the sub-groups.

2.2 Scale Development Process

In the scale development process, a 4-stage study was carried out in general. These stages and processes are described below:

1. Creating the item pool: In the first stage of the process, it is aimed to reach the list of items that should be included in the data collection tool. Basically two sources were used in this context. One of them is the literature review.

By examining the literature on compassion and compassion education, it has been tried to determine what characteristics should be found in a compassionate person. Especially in primary school children, it has been tried to determine how and how much these characteristics can be reflected. As a second source, the following question was asked to

a group of primary school teachers (15) and a group of parents (15) who know primary school children closely. "What are the attitudes and behaviors that will make you think that your student/child is compassionate or ruthless?" The answers given to this question were examined and used as a source. The data collected from both sources were converted into a list of features to be used in evaluating the level of compassion. Article statements have been prepared accordingly. Answer/preference options were added to these items then so that teachers could reflect their thoughts on the items. It was thought that the frequency of the displayed attitudes and behaviors could be accepted as a sign of the adoption of that attitude and behavior. And these options are; "(1) Never", "(2) Rarely", "(3) Sometimes", "(4) Often" and "(5) Always".

2. Expert review and structuring of the draft scale: In the second stage, a directive was prepared to express the purpose of the research on the items whose expression forms and options were arranged by being included in the item pool and presented to the expert review. Within the framework of this review, the forms were sent to the experts in terms of relevance and inclusiveness of the items and their suggestions were received. The fields of these experts are as follows: 1 assessment and evaluation specialist, 1 education programs and teaching specialist, and 2 instructors specialized in classroom education. And in terms of grammar and spelling features: 2 linguistic experts, 6 experts in total. The forms were examined by these 6 experts and the opinions of these experts were considered. In line with the recommendations made by the experts, some items were removed from the pool. In some items, expression and grammatical errors have been corrected. Finally, these forms were reviewed by 1 linguistic and 1 educational science specialist and their approval was obtained. In its final form, the draft scale included 46 items, options and instructions. The sample was made ready to be applied to the participants expressed in the group.

3. Data collection and preparation for analysis: The draft data collection tool was applied to a total of 300 participants in the sample group. Statistics program was used to analyze the validity and reliability.

4. Validity and reliability analyses: SPSS 25.00 program was used on the data prepared for analysis in the previous stage. And its validity and reliability features were examined. First of all, KMO and Bartlett Test values were calculated on the data set to test the suitability of the structure for factor analysis. As it will be explained below, validity and reliability analyzes were continued because the values were appropriate. Within the scope of the validity analyzes of the data collection tool, exploratory factor analysis and discriminant validity were analyzed by calculating the item-total correlation coefficients based on the level of serving the purpose of the items. The ability of the data collection tool to make reliable measurements was analyzed by calculating the Cronbach Alpha coefficient based on the approach of examining the internal consistency feature.

3. FINDINGS

The validity examination of the Compassion Scale was carried out under the headings of construct validity and discriminant validity.

3.1 Findings Regarding the Validity of the Compassion Scale

The validity examination of the Compassion Scale was carried out under the headings of construct validity and discriminant validity.

3.1.1 Exploratory factor analysis findings on structure validity

First of all, KMO and Bartlett test analyzes were performed in order to evaluate the possibility of performing factor analysis on the scale based on the collected data. The KMO value was determined as 0.956.

Bartlett test values were determined as χ^2 : 7706, 649; sd: 1035; $p < .001$. As it is known, if the KMO value is higher than 0.60, it is considered appropriate to perform exploratory factor analysis on the data set. If it is 0.90 and above, it is considered as a perfect fit. (Büyüköztürk, 2012; Eroğlu, 2008). Accordingly, it can be said that the data set is perfectly compatible with factorization. In the first analysis, considering the Scree Plot Chart and the eigenvalue and variance explanation amounts of the factors, it was evaluated how many factors the data collection tool was compatible with. In this first examination, items with factor loadings below 0.45 and items with factor loadings were spread under different factors, and items with a difference of less than 0.10 between them were excluded from the data set. Although it is stated in the literature that items with a factor load below 0.30 are sufficient, it is recommended to use 0.45 as a limit value, especially in scale development studies (Büyüköztürk, 2012; Eroğlu, 2008).

It was determined that there was a 34-item structure gathered under a single factor after the items were discarded. The KMO value of the Compassion Scale with its 34-item structure was determined as 0.966. Bartlett Test values are $\chi^2=5992,493$; sd=561; $p < 0.001$ was determined. Item factor loads in the scale ranged from 0.597 to 0.754. It was observed that the total variance explanation amount of the items remaining within the scope of the scale after item exclusions was 46,597%. Its eigenvalue is 15,843. As it is known, 40% or more of the variance explained in behavioral sciences is considered sufficient (Büyüköztürk, 2012; Eroğlu, 2008). Accordingly, in line with factor loadings and the limits of total variance explained; it can be said that the Compassion Scale has a structure with a single factor and 34 items.

The Scree Plot Chart is given in Figure 1, which shows the 34-item and single-factor structure of the compassion scale:

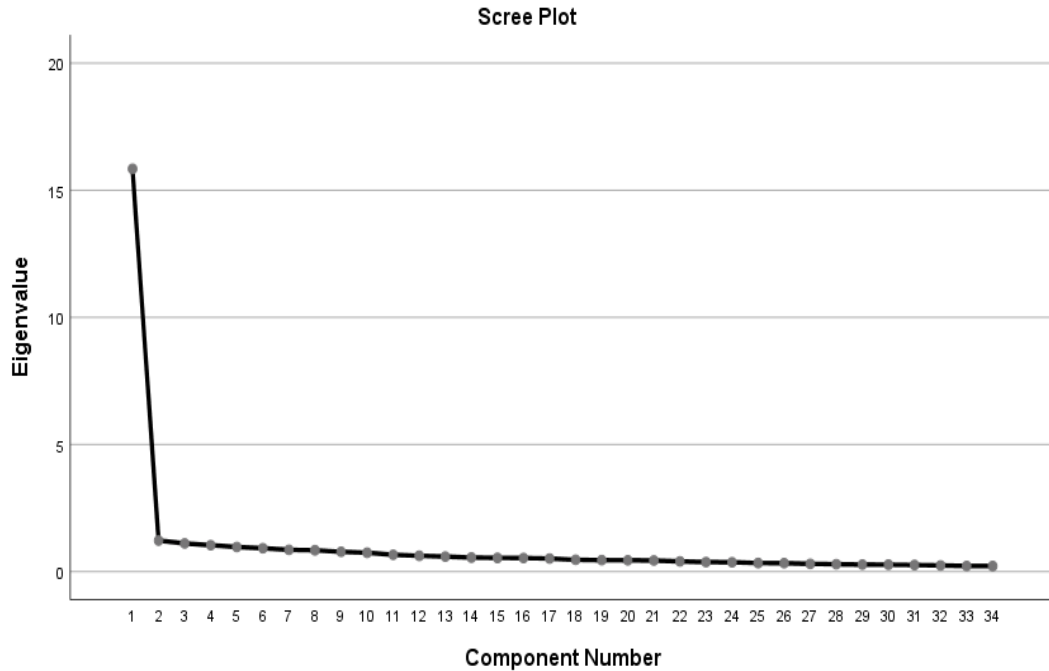

Figure 1. The eigenvalue factor graphics of the compassion scale.

As seen in Figure 1, the sections outside the single vertical line are in horizontal view. For this reason, it can be said that the Compassion Scale has a single factor structure.

In addition, after the analyzes, the findings regarding 34 items that were decided to be included in the Compassion Scale and the factor loadings of these items, the amount of explanation of the total variance, and the eigenvalue are presented in Table 2.

Table 2

Factor Analysis Results of Compassion Scale

Items	Fac. Loads
1 He/she knows that animals or plants are alive, he/she realizes that they will be hurt as a result of any impact or blow, he/she empathizes with them.	,754
2 Does not fight badly with school friends, tries to be compatible	,741
3 When talking about people / children in need, she/he asks what she/he can do for them and researches.	,731
4 She/he knows that there are plants in the school garden or outside the school, and tries not to harm them.	,727
5 When the student is playing ball, running, or accidentally hurts her/his friend, she/he asks her/his friend if she/he is okay and	,722

	apologizes.	
6	She/he warns her/his friends who throw their garbage on the bottom of the trees or on the ground, and takes care to keep her environment clean.	,717
7	She/he does not approach her/his friends with brute force, she/he acts kindly.	,711
8	She/he does not hesitate to warn children who make fun of her/his friends who are different in speech, dress or behavior, and takes care of her/his friend.	,708
9	When she/he sees her/his friend, who is introverted and unable to defend her/his rights, she/he intervenes and defends her/his friend's rights.	,707
10	She/he is kind, does not use hurtful and rude words when communicating with her/his friends in virtual environments as well as in daily life.	,705
11	When she/he sees her friends fighting at school, she/he does not ignore it, she/he tries to solve the problem.	,705
12	She/he tries to listen to her/his friend when she/he is sad, tries to find out what she/he is upset about and find a solution.	,701
13	Voluntarily works while helping others.	,689
14	She/he gets upset when she/he sees her/his friend crying, and shows emotional closeness by giving her/his friend all her/his attention.	,688
15	She/he prefers to express herself/himself instead of using violence when she/he doesn't get what she/he wants.	,687
16	She/he feels sorry for the people who have been hurt in the wars in the world, she/he wants to help.	,685
17	She/he does not ruthlessly criticize or insult her/his friends who are unsuccessful in any subject. She/he helps them.	,682
18	When she/he sees the cruelty towards animals, she/he gets sad and verbally expresses her/his sadness.	,680
19	She/he does not remain indifferent to the accidents she/he sees around her, she/he helps.	,680
20	She/he takes care not to offend her/his friends.	,679
21	She/he does not ignore the people around her, smiles and greets.	,676
22	She/he knows how to share in places where there are no teachers or friends.	,675
23	Helps friends with special needs and tries to communicate with	,673

	them.	
24	She/he tries to make friends with students with special needs.	,670
25	She/he expresses her/his opinions against injustices in the classroom and opposes injustices.	,662
26	She/he tries to meet the needs of her friends first, and asks us for help if necessary.	,658
27	When she/he sees an insect or a fly entering the classroom, instead of killing it, she/he becomes curious, examines it and leaves it out of the classroom.	,657
28	She tries to be compatible while playing games with different age groups and gets along well.	,656
29	She/he does not take advantage of her/his friends who read slower than her/his and understand later.	,649
30	When talking about her/his siblings / friends, she/he does not see them as rivals, she/he mentions them kindly..	,642
31	She/he is careful not to hurt her friends in competitive games.	,636
32	When her/his sick friend comes to the class, she/he says 'get well' and asks if there is anything she/he can do, she/he wants to do something for her/his recovery.	,619
33	She/he wants to play with children who are not included in the games because of her/his appearance, she/he tries to be friends.	,607
34	She does not intentionally harm the people around her.	,597
Explained Variance: %46,597		Eigenvalue: 15,843

As seen in Table 2, all of the items (34 items) included in the Compassion Scale were grouped under a single factor. Item factor loads ranged from 0.597 to 0.754. Accordingly, it is noteworthy that all items within the scope of the Compassion Scale meet these suggested criteria. On the other hand, it was observed that the items collected under a single factor with an eigenvalue above 1.00 (Eigenvalue: 15,843) in the Compassion Scale explained 46,597% of the total variance. Accordingly, it can be said that the total variance explanation amount of the items within the scope of the Compassion Scale is above 40%, which is the criterion value. Within the framework of all these explanations, it can be said that the Compassion Scale has construct validity.

3.1.2 Findings regarding the distinctiveness of the items in the scale

Discrimination feature is one of the most important features desired in a scale or data collection tool. It expresses the ability to distinguish between those who know and those who do not know, and those who have the measured feature and those who do not. (Tekin, 2019; Turgut and Baykul, 2015). The correlation coefficient (r), which is handled

and calculated within the scope of Classical Test Theory (KTK), is evaluated as the discrimination coefficient. The distinctiveness value, which can take values between -1.00 and +1.00, gets closer to +1.00, and the power of discrimination increases. Likewise, as it approaches 0'00, the discrimination power weakens. As it gets closer to -1.00, the item is interpreted as discriminating in the opposite direction (wrong question).

According to Hambleton et al. (1993, 40), KTK parameters are affected by the characteristics of the selected sample. This study is preferred to use corrected item-total correlation coefficients in order to provide a solution to the criticism. (DeVellis, 2003; Pallant, 2007). Thus, at the same time, it was tried to fulfill the requirements of the items made regarding the validity feature to serve the general purpose of the test or to measure only the intended feature without mixing any other features. And this is interpreted as the discrimination coefficient. (Tekin, 2019; Turgut and Baykul, 2015). The findings regarding these calculated values and the level of significance are summarized in Table 3.

Table 3

Analysis Results of Item-Total Scores Correlation

M. No	r	M. No	r	M. No	r	M. No	r	M. No	r
1	,751(*)	8	,706 (*)	15	,690(*)	22	,671(*)	29	,658(*)
2	,742(*)	9	,710(*)	16	,685(*)	23	,672(*)	30	,641(*)
3	,733(*)	10	,705(*)	17	,681(*)	24	,670(*)	31	,643(*)
4	,726(*)	11	,705(*)	18	,675(*)	25	,660(*)	32	,622(*)
5	,720(*)	12	,700(*)	19	,677(*)	26	,659(*)	33	,611(*)
6	,716(*)	13	,681(*)	20	,677(*)	27	,665(*)	34	602(*)
7	,709(*)	14	,685(*)	21	,672(*)	28	,656(*)		

n=299; *=p<0,001

In Table 3, the item-total scores of the items in the Compassion Scale are given. The coefficients gained values between 0.602 and 0.751. Relationships are positive and significant at the $p<0.001$ level. The fact that the correlation coefficients take values above 0.20 and are significant at the $p<0.05$ level means that the items in the scale serve the general purpose at a significant level. (Pallant, 2007). Accordingly, it can be said that the items in the Compassion Scale serve the purpose of determining the level of students' ownership of the value of compassion. In other words, it can be said that each of the items and the Compassion Scale has a distinctive feature.

3.1.3 The criterion validity findings of the compassion scale

In order to examine the criterion validity of the Compassion Scale, an equivalent scale was searched in the same scope in the literature. However, since such a scale was not

found, the criterion (similar scales) validity feature of the Compassion Scale could not be examined.

3.2 Findings Regarding the Reliability of the Compassion Scale

To examine the reliable measurement capability of the Compassion Scale, internal consistency test analysis was used. The Cronbach alpha coefficient was used as the internal consistency coefficient. And these findings are presented in Table 4.

Table 4

Reliability Analysis Results of the Compassion Scale

	Number of Items	Cronbach alpha
Compassion Scale	34	0,965

As seen in Table 4, the Cronbach alpha internal consistency coefficient for the items in the Compassion Scale was 0.965. In the literature, a Cronbach alpha value of 0.60 and above is considered sufficient. However, 0.70 and above is considered better (Kalaycı, 2010; Malhotra, 1999). Accordingly, it can be stated that the Compassion Scale is quite suitable for making reliable measurements in terms of internal consistency.

4. RESULTS, DISCUSSIONS AND SUGGESTIONS

At the end of this study, a reliable and valid data collection tool (scale) called "Compassion Scale" was developed that can be used to determine primary school students' compassion levels based on teacher evaluations. The scale has a single factor and five-point Likert type scale feature that includes 34 items. It is thought that the frequency of exhibiting the attitudes and behaviors expressed in the items reflects the level of compassion of the students. And in this context, the evaluations should be specified within the framework of "(1) Never", "(2) Rarely", "(3) Sometimes", "(4) Often" and "(5) Always" options.

It can be said that it would be more appropriate to use arithmetic mean values in the interpretation of the scores obtained from each item in the scale or the overall scale. For this reason, in the understanding and interpretation of the measurements obtained in the form of arithmetic mean value, it is recommended to use the arithmetic mean value ranges presented in Table 5.

Table 5

The Meaning of the Arithmetic Mean Values Obtained from Each or General Item in the Scale

Arithmetic Average Range	Scaling	Level of Compassion (Meaning)
1,00 – 1,80	Never	Very bad
1,81 – 2,60	Rarely	Bad
2,61 – 3,40	Sometimes	Medium
3,41 – 4,20	Most of the time	Good
4,21 – 5,00	Always	Very good

The validity of the Compassion Scale was tested using (1) construct validity (exploratory factor analysis) and (2) distinctiveness analysis (item-total correlation) techniques.

As a result of the exploratory factor analysis, the KMO value of the Compassion Scale was 0.966. Bartlett Test values are $\chi^2=5992,493$; $sd=561$; $p<0.001$. The 34-item structure with factor loadings ranging from 0.597 to 0.754 explains 46,597% of the total variance. Its eigenvalue is 15,843. It indicates that the 34-item and single-factor Compassion Scale has a valid structure in terms of the criteria included in the literature (Buyukozturk, 2012; Eroglu, 2008).

Within the scope of Classical Test Theory, it was observed that the item-total correlation coefficients calculated regarding the discrimination power of the scale were positive and significant at the $p<0.001$ level. This indicates that each item in the scale and the overall scale have distinctive features. And it means that it has the feature of measuring the desired feature without mixing other features. And thus, it also states that it has the feature of serving the general purpose. (Balci, 2015; Pallant, 2007).

In addition to these, since no scale equivalent to the Compassion Scale in terms of purpose and scope was found in the literature review, no determination could be made regarding the validity of the criterion. However, it can be said that the Compassion Scale can be used as an equivalent scale in scale development studies carried out for similar purposes in the future. The ability of the Compassion Scale to make reliable measurements was examined in terms of being able to measure consistently. The Cronbach alpha coefficient was calculated as the internal consistency coefficient. The Cronbach alpha reliability coefficient of the Compassion Scale is 0.965. Accordingly, it can be said that the Compassion Scale has a reliability feature.

The determinations and explanations made above state that the Compassion Scale is a valid and reliable data collection tool (scale) that can be used to determine the compassion levels of primary school students based on the evaluations of primary school teachers. In other words, this scale can also be used to evaluate primary school children through the eyes of their teachers. On the other hand, if it is desired to be

evaluated according to the observations of the parent / mother - father point of view, the validity and reliability analyzes must be repeated based on the thought that the evaluation environments may be different. On the other hand, it can be suggested to test the Compassion Scale with different studies by using it on sample groups with different socioeconomic and cultural backgrounds.

References

- Akbalık, H. (2015). *Educational elements in the works of Hacı Bektâş-ı Veli in the context of values education*. (Unpublished Master Thesis). Atatürk University, Erzurum.
- Aktepe, V. (2015). The effect of activity-based value education on students' helpfulness attitudes. *Researcher: Social Science Studies*, 2(3), 17-49.
- Aronfreed, J. (1968). *Conduct and Conscience*. New York, NY: Academic.
- Aslander, M., & Yeşil, R. (2019). Examination of the control and evaluation mechanism in the process of professional values education of Ahi community. *1st International Symposium on Philosophical Heritage of Turkic Peoples Proceedings*. 159-178.
- Avşaroğlu, S. (2019). The effect of compassion education program on university students' levels of compassion. *Manas Journal of Social Research*, 8(3), 2484-2500.
- Avşaroğlu, S., & Güleş, E. (2018). Investigation of life satisfaction, self-understanding and compassion levels of parents with children with special needs. *Kastamonu Education Journal*, 27(1), 365-376.
- Balcı, A. (2015). *Research in Social Sciences: Methods, Techniques and Principles*. Ankara: Pegem Academy Publishing House.
- Bayırlı, H. (2020). Compassion value: Classroom teachers' opinions and examples of activities. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 9(2), 468-493.
- Bayrak, B., & Akdemir, A. (2021). The concept of compassion as an ethical value from the perspective of social studies teachers. *International Journal of Turkish Literature, Culture and Education*, 10(1), 370-383.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Data Analyze Manual For Social Science*. Ankara: Pegem Academy Publications.
- Candemir, M. L. (2019). *Examining the self-understanding, personality and compassion of family who has a disabled child or not*. (Master Thesis). Accessed from YÖK Thesis Center database (Thesis No:548668).
- DeVellis, R. F. (2003). *Scale development: Theory and application*. California: Sage Publications.
- Dilmaç, B. (2007). *Testing the values given to a group of high school students alongside human values. A group of science high schools*. (Unpublished Doctoral Dissertation). Accessed from YÖK Thesis Center database (Thesis No: 211415).
- Doğan, S., Uğurlu, C. T., & Çetinkaya, M. (2013). Teachers' views on values education (A qualitative study). *VI. National Graduate Education Symposium Proceedings*. Sakarya University, Sakarya.
- Eroğlu, A. (2008). *Factor analysis*. Ş. Kalaycı (Eds.), *SPSS Applied Multivariate Statistics Techniques* (pp. 321-331). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

- Gülaçtı, F., & Çiftçi, Z. (2018). Examination of students' life satisfaction, satisfaction and compassion levels. Editor: S. Dinçer. *In Education in a Changing World* (pp. 499-506). Ankara: Pegem Yayınevi.
- Heenan, J. (2007). *A Case For Teaching Objective Values*. Retrieved from: <http://www.teachingvalues.com>
- Hökelekli, H. (2011). Value spreading from the sky to the earth: Compassion education. *Diyabet Magazine*, 224, 13-17.
- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS Applied Multivariate Statistics Techniques*. Ankara: Asil Broadcast Distribution.
- Karasar, N. (2012). *Scientific Research Method*. Ankara: Nobel Publishing House.
- Kıral, B., & Başdağ, S. (2017). Classroom teachers' views on compassion. *Trakya University Journal of Education Faculty*, XV. Classroom Teacher Education Symposium with International Participation (11-14 Mayıs 2016).
- Kumbasar, E. (2011). *Examination of Muzaffer İzgü's novels in terms of values education*. (Unpublished Master's Thesis). Accessed from YÖK Thesis Center database (Thesis No: 300398).
- Malhotra, N. K. (1999). *Marketing Research: An Applied Orientation*. 3rd Edition. New Jersey: Upper Saddle River Prentice Hall.
- Önder, M. (2011). Religion and core values. *Values Education Symposium Proceedings*, 26-28 October 2011, (164-165). Eskisehir: Osman Gazi University.
- Pallant, J. (2007). *SPSS Survivalmanual: A Step by Step Guide to Data Analysis Using SPSS*. Sydney: Allen&Unwin, Sabon by Bookhouse.
- Pommier, E. A. (2011). The Compassion scale. *Humanities and Social Sciences*, 72, 1174.
- Salazar, L. R. (2015). Exploring the relationship between compassion, closeness, trust, and social support in same-sex friendships. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 3(1), 15-29.
- Sayar, K., & Manisalıgil, A. (2016) *The Compassion Revolution*. Istanbul: Timaş Publications.
- Schopenhauer, A. (2007). *Merhamet* (Z. Kocatürk, Trans.) Istanbul: Dergah Publishing.
- MEM [Milli Eğitim Müdürlüğü] (2022). Retrieved from http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_09/10141326_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2020_2021.pdf
- Tarhan, N. (2015). *Family School*. İstanbul: Timaş Publications.
- Tarhan, N. (2017). *Psychology of Emotions and Emotional Intelligence*. İstanbul: Timaş Publications.
- Tarkoçin, S., Tekinşen Berktaş, D., & Uyanık Balat, G. (2016). Examination of the values that preschool teachers use in their communication with children in classroom activities. *Pegem Journal of Education and Training*, 3(2), 37-49.
- Tekin, H. (2019). *Measurement and Evaluation in Education*. Ankara: Judicial Publishing House.
- Tozoğlu, E., Dursun, M., & Güler, B. (2019). Examining the compassion levels of education faculty students in terms of sports and different variables. *Turkish Journal of Sport Sciences*, 2(2), 156-164.
- Turgut, F. T., & Baykul, Y. (2012). *Measurement and Evaluation in Education*. Ankara: Pegem Academy Publishing.

- Wang, S., (2005). A conceptual framework for integrating research related to the physiology of compassion and the wisdom of Buddhist teaching, *Compassion: Conceptualisations, Research And Use in Psychotherapy*, In P. Gilbert (Ed.), Routledge, London 2005, pp. 75-120.
- Yazıcıoğlu, S. (2018). *Comparison of self-understanding, compassion and emotional intelligence of Canadian and Turkish University Students* (Unpublished Master's Thesis). Accessed from YÖK Thesis Center database (Thesis No: 531309).
- Yeşil, R. (2021). *The Seed Problem: Responsibility and Education*. Ankara: Pegem Academy Publishing House.
- Yeşil, R., Kart, M., & Aslanderen, M. (2020). *Ahi-Order and Value Education Model (ADEM)*. Konya: Cizgi Publishing House.
- Yüksel, İ., & Adıgüzel, A. (2012). The use of cartoons in value education: An example of social unity, solidarity and togetherness. *Journal of Sakarya University Faculty of Education*.2(3), 68- 80

Ethics committee approval for this study was obtained from Sakarya University ethics committee with the decision dated 08.12.2021 and numbered 02.

Statement of Contribution of Researchers to the Article:

The authors contributed equally to the research and writing of the article.

Conflict of Interest Statement

There is no conflict of interest

Statement of Financial Support or Acknowledgment:

No financial support was received from any institution for this study. No Acknowledgment.

Acknowledgement

To the valuable lecturers who contributed with their expert opinions and evaluations during the preparation of the data collection tool; As participants, we thank the participants who shared their opinions and evaluations during the data collection process.

Merhamet Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması*

Süheybe SANDIKÇIOĞLU**

Rüştü YEŞİL***

Öz. Bu araştırmanın amacı, ilkokul çağındaki çocukların merhamet değerini tutum ve davranışlarına yansıtma düzeylerini belirlemede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirmektir. Araştırmanın örneklemini, Şanlıurfa ilinde görev yapan 300 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler tez çalışması amaçlı olarak hazırlanan taslak ölçek formu ile toplanmıştır. Geçerlik analizleri kapsamında yapı geçerliği ve ayırt edicilik analizi, güvenirlilik analizi kapsamında ise iç tutarlılık incelemesi yapılmıştır. Yapılan analizler sonrasında tek faktör altında toplanan 34 maddelik bir ölçek yapısına ulaşılmıştır. Ölçeğe “Merhamet Ölçeği” adı verilmiştir. Ölçeğin KMO değeri 0,966; Bartlett Testi değerleri ise $\chi^2=5992,493$ $sd=46$; $p<0,001$ 'dir. Ölçeğin geçerlik özelliği açımlayıcı faktör analizi ve ayırt edicilik analizi ile incelenmiştir. Ölçek maddelerinin faktör yükleri 0,597 ile 0,754 arasındadır. Açıklanan toplam varyans miktarı %54,821'dir. Madde toplam korelasyonu katsayıları pozitif ve $p<0,001$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Ölçeğin güvenirlilik incelemesi kapsamında ise iç tutarlılık incelemesi kapsamında Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmış ve 0,965 olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Merhamet, değer, ilkokul, öğrenci, ölçek geliştirme

* Bu çalışma için etik kurul izni Sakarya Üniversitesi Etik Kurulundan 08.12.2021 tarih ve 02 sayılı karar ile alınmıştır.

Bu çalışma sorumlu yazar tarafından yazar danışmanlığında yürütülen “Öğretmen Ve Veli Görüşlerine Göre İlkokul Öğrencilerinin Merhamet Değerine Sahiplik Düzeylerinin İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0002-9657-5313>, YL Öğrencisi., Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkiye, suheybe.sandikcioglu@ogr.sakarya.edu.tr

*** Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0002-8839-0431>, Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi, Sınıf Eğitimi Bölümü, Türkiye, ryesil@sakarya.edu.tr

1. GİRİŞ

İnsan ve toplumları birbirine, yalnızca insana özgü olan ve “değer” adı verilen sosyal bağlarla bağlanmaktadır. Bilim ve teknoloji alanlarında yoğun ve hızlı gelişmeler yaşanmasına karşın insanlık, her geçen gün yeni problemlerle yüzleşmekte; bu problemlerle mücadele ederken de gelişim ve değişimi sürdürmektedir. Alanyazın incelendiğinde günümüz insan ve toplumlarının mücadele etmek durumunda olduğu temel sorun alanlarından birinin değerler sorunu olduğu konusunda çok sayıda bilim insanı, yazar ve düşünürün hem fikir olduğu dikkati çekmektedir (Aktepe, 2015; Aslander ve Yeşil, 2019; Önder, 2011). Buna göre değerler sorununun bireysel, toplumsal, ekonomik, siyasal vb. sorunların temelinde yatan ana etkenlerden biri olduğu söylenebilir. Bilim insanı, yazar ve düşünürlerin hemfikir olduğu konulardan biri de, değerler alanında yaşanan sorunların kalıcı çözümünün etkin bir değerler eğitimi olduğu yönündedir (Akbalık, 2015; Dilmaç, 2007; Kumbasar, 2011). Bu kapsamda özellikle son dönemlerde değerler eğitimi alanında çok sayıda araştırmanın yapıldığı, eğitim programlarının hazırlandığı, eğitsel ve sosyal projelere konu edildiği, akademik etkinliklerin düzenlendiği dikkati çekmektedir.

Tarih boyunca üzerinde çokça durulan ve insana en yakışan değerlerden biri olarak kabul edilen; buna karşılık özellikle son dönemlerde çok fazla sorunun yaşandığı değerlerden birinin de merhamet olduğu söylenebilir. Çevreye ve hayvanlara muamele, yoksul ya da güçsüz insanlara karşı takınılan tavırlarla ilgili medyaya yansıyan sıklıkla haberler, bu genel yargıyı doğrular niteliktedir. Hökelekli'ye (2008) göre merhamet, bireylerin sahip olması gereken değerler arasında oldukça önemli bir yeri tutmaktadır. Zira merhamet, insanların yanı sıra diğer canlıları da kuşattığı için belki de en evrensel ve kuşatıcı değer özelliği taşımaktadır. Ancak bu şekilde bireyselleşmiş bireylerden oluşan toplum yerine toplumsallaşmış ve toplum olma vasfı güçlenmiş toplum oluşturularak başkalarını daha çok önemseme, karşıdakinin ihtiyaçlarını ve düşünce yapısını daha kolay fark etme becerileri geliştirebilir. Bu becerilerin kazandırıldığı toplumlarda merhamet tohumları atılmış olur (Tarhan, 2015). Bireyler arası ilişkiler açısından merhamet, bireyin tepki verme biçimini faydalılığa kanalize (Salazar, 2015) ve önemli ölçüde sakinleştiren (Tarhan, 2017) bir değer işlevi görmektedir. Aynı zaman da merhamet, başka bireylerin acılarını hissedebilme ve onların acılarını giderme konusunda harekete geçebilmekle ilgili bir değerdir.

Felsefi açıdan ahlaklı kişide bulunması gereken en temel güdünün merhamet olduğunu vurgulayan Schopenhauer (2007), merhameti en büyük kötülük olan acımasızlığın ve bencilliğin karşıtı olarak tanımlamıştır. Wang'a (2005) göre merhamet; hepimizin tek olduğu bilinci, alma ve vermenin yönünü kaybettiği bir gerçekliktir. Merhamet, sempati, gözlemsel öğrenme ve davranışsal olumsuzluğun sonucunda oluşmaktadır (Aronfreed, 1968). Çocuklar 3-4 yaşlarına geldiklerinde empati kurarak diğer bireylerin duygularına duyarlılık göstermeye başlar; 6 yaşında ise bu duygusal zemin, zihinsel bir zeminle de desteklenmeye başlar. Bu nedenle empati ile birlikte merhamet değerinin de yaşamın bu ilk yıllarında gelişeceği iddia edilmektedir (Hökelekli, 2011). Sayar ve Manisalıgil (2016)

ise anne karnındaki bebeğin dış ortamdan etkilendiği tezinden hareket ederek huzurlu ve mutlu bir dış ortam sağlanmak suretiyle bebek için ilk merhamet eğitimi adımlarının atılmış olacağını ifade etmektedirler.

Diğer taraftan Eğitim; toplum- toplum, toplum- kişi ve kişi- kişi ilişkilerini düzenleyen ve toplumun sürekliliğini oluşturan kültür, değer, davranış biçimlerini şekillendiren en önemli etmenlerden biridir. Bu nedenle değerler; eğitim sisteminde yer bulması gereken bir konudur. Heenan'a (2007) göre toplumda yaşayabilmeyi kolaylaştıran ve kişiliğin biçimlenmesini beraberinde getiren evrensel değerler bulunur. Ona göre eğitim sistemleri; şefkat, dürüstlük, sorumluluk, diğerlerinin farkında olma, uyma, itaat, saygı, görev ve merhamet değerleri üzerine inşa edilmelidir. Bu değerler içinde merhamet değerinin yer almasının oldukça önemli olduğu belirtilmelidir. Bu çerçevede özellikle okulöncesi ve ilkokul dönemlerindeki eğitimin, merhamet değerinin doğru temellere oturtulabilmesi açısından ayrı bir önem arz ettiği söylenebilir.

Doğan, Uğurlu, Çetinkaya (2013), değer eğitimi ile öğrencilere hangi değerlerin ne düzeyde kazandırılabilirdiği konusunda yaptıkları çalışma sonunda en az kazandırılan değer merhamet değeri olduğunu belirlemişlerdir. Tarkoçin, Berktaş, Uyanık ve Balat (2013) da benzer şekilde okul öncesi öğretmenler üzerinde yaptıkları çalışmada, sınıf içi etkinliklerde üzerinde en az durulan değer merhamet değeri olduğunu belirtmişlerdir. Yüksel ve Adıgüzel (2012) yaptıkları çalışmada İlköğretim 5.sınıf şefkat ve merhamet değer algılarını karikatür yoluyla ortaya çıkarmada merhamet- hayvan sevgisi bağı oluşturdukları gözlemlenmiştir. Merhametli olma kapsamında yapılan hayvanlara karşı eziyet edenleri engelleme davranışı örnek gösterilmiştir. Buna karşılık Yazıcıoğlu'nun (2018) yaptığı çalışmada Kanadalı öğrenciler ve Türk üniversite öğrencilerinin merhamet düzeylerinin karşılaştırılmasında; Kanada bireyci toplum olarak yer alırken Türkiye toplulukçu toplum olarak yer almıştır ve merhamet düzeylerine bakıldığında topluluk toplum özelliğinde olan Türk üniversite öğrencileri bireyci toplum özelliğinde olan Kanadalı öğrencilere göre merhamet düzeyleri daha yüksektir. Merhamet değerinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirildiği çalışmalar da mevcuttur (Bayırlı, 2020; Bayrak, Akdemir; 2021; Kırıl, Başdağ, 2017). Üniversite öğrencilerinin merhamet düzeyi ile ilgili çalışmalar; (Avşaroğlu, 2019; Demirel, Kaya ve Doğaner, 2020; Gülaçtı ve Çiftçi, 2019; Tozoğlu, Dursun ve Güler, 2019); veli gözüyle merhamet değerinin ele alındığı çalışmalarda (Avşaroğlu ve Güleş, 2018; Candemir, 2019) merhamet konulu çalışmalara örnek olarak verilebilir.

Merhamet değerinin kuramsal ve uygulamalı yönleri ile ele alındığı bu çalışmalara karşılık alanyazında merhamet değerinin ölçülmesini ve düzey tespitlerinin yapılmasını; buradan hareket ederek de eğitim yoluyla alınabilecek önlemlerin belirlenmesine ışık tutabilecek veri toplama araçlarının çok az sayıda olduğu dikkati çekmektedir. Bu durumun farkına varan Pommier (2011) sevecenlik, umursamazlık, paylaşımların bilincinde olma, bağlantısızlık, bilinçli farkındalık ve ilişki kesme boyutlarından oluşan altı faktörlü bir ölçek geliştirme çalışması yapmıştır. Buna karşılık değerlerin sosyokültürel temelleri dikkate alındığında (Yeşil, Kart ve Aslander, 2020; Yeşil, 2021) Müslüman Türk

toplumunun merhamet değerine yüklediği anlam ve kapsam çerçevesinde benzer ölçeklerin de geliştirilmesi gerektiği söylenebilir. Bu araştırmanın temel problemi, ilkökul çocuklarının merhamet değerine sahiplik düzeylerinin belirlenmesinde kullanılabilecek bir veri toplama aracının/ölçeğin geliştirilmesidir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı; ilkökul öğrencilerinin merhamet düzeylerini öğretmen değerlendirmelerine dayalı olarak belirleyebilmede kullanılabilecek güvenilir ve geçerli bir veri toplama aracı (ölçek) geliştirmektir. Böylelikle gerek merhamet değerinin ilkökul öğrencilerinin tutum ve davranışlarına yansımaları, gerekse yürütülen merhamet eğitiminin hedeflerine ilkökul düzeyinde ne düzeyde ulaşabildiği ile ilgili tespitlerin yapılmasında yararlanılabilecek geçerli ve güvenilir bir veri toplama aracının alanyazına kazandırılması amaçlanmıştır. Diğer taraftan bu konu ile ilgili tespitlerden yararlanarak gerek eğitim süreçlerini gerekse kendi rollerini doğru ve etkin hale getirmek isteyen ana baba, öğretmen, okul yöneticisi, eğitim programcısı ya da araştırmacılar gibi ilgililerin geliştirilen bu araçtan etkin bir şekilde yararlanabilecekleri düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

Bu çalışma için etik kurul izni Sakarya Üniversitesi Etik Kurulundan 08.12.2021 tarih ve 02 sayılı karar ile alınmıştır. Bu araştırma bir ölçek geliştirme çalışması özelliği taşımaktadır. Araştırmada ilkökul öğrencilerinin merhamet düzeylerinin, öğretmen görüşlerine göre belirlenmesinde yararlanılabilecek güvenilir ve geçerli ölçek geliştirmek hedeflenmiştir. Bu nedenle de temel araştırma türüne girmektedir. Diğer taraftan verilerin nicel özellik taşıması ve nicel analizlerden yararlanılmış olması nedeniyle araştırma nicel bir çalışma özelliği taşımaktadır (Balcı, 2015; Karasar, 2012).

Çalışma Evreni ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evreni; 2021-2022 öğretim yılı güz döneminde Şanlıurfa ilinde görev yapan ilkökul öğretmenlerinden oluşmaktadır. İl Milli Eğitim Müdürlüğü verilerine göre Şanlıurfa ilindeki 1276 ilkökulda 11.142 Sınıf öğretmeni görev yapmaktadır (ŞMEM, 2022). Araştırmanın çalışma evreninde yer alan ilkökul öğretmenlerine ulaşılması zaman ve imkânlar itibarıyla çok zor olması nedeniyle örneklem alma yoluna gidilmiştir. Bu çerçevede Şanlıurfa'nın biri merkez diğeri çevre ilçeleri olmak üzere Haliliye, Eyyübiye ve Karaköprü adlarındaki ilçelerde bulunan ilkökullarda görevli öğretmenler çalışmanın örneklem grubunu oluşturmuştur. Bu kapsamda veri toplama araçlarına geribildirim veren 300 öğretmen örneklem gruba dâhil olmuştur. Öğretmenlerin bazı demografik özelliklere göre dağılımları Tablo 1'de özetlenmiştir.

Tablo 1.

Örneklem Grubun Bazı Değişkenlere Göre Dağılımları

Değişkenler	Alt gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	161	53,7
	Erkek	139	46,3
Görev Yapılan Sınıf Düzeyi	1. Sınıf	85	28,3
	2. Sınıf	87	29,0
	3. Sınıf	61	20,3
	4. Sınıf	67	22,3
Kıdem Yılı	Bir-Üç yıl	54	18,0
	Dört-Altı yıl	87	29,0
	Yedi-Onbeş yıl	99	33,0
	Onaltı ve fazla	60	20,0

Tablo 1’de araştırmanın çalışma grubunda yer alan katılımcıların cinsiyet, görev yapılan sınıf düzeyi ve kıdem yılı değişkenlerine göre dağılımlarına yer verilmiştir. Katılımcı öğretmenlerin %53,7’si kadın, %46,3’ü erkek; %28,3’ü 1. Sınıf, %29,0’ı 2. Sınıf, %20,3’ü 3. Sınıf ve %22,3’ü 4. Sınıf öğretmeni; %18,0’ının bir-üç, %29,0’ı dört-altı yıl, %33,0’ı yedi-onbeş yıl ve %20,0’i ise onaltı yıllık kıdeme sahip olduğu görülmektedir. Buna göre katılımcıların alt gruplara göre birbirine yakın denebilecek bir dağılım gösterdiği söylenebilir.

Ölçek Geliştirme Süreci

Ölçek geliştirme sürecinde genel olarak 4 aşamalı çalışma yapılmıştır. Bu aşama ve işlemler aşağıda açıklanmıştır:

1. Madde havuzunun oluşturulması: Sürecin birinci aşamasında, veri toplama aracında bulunması gereken maddeler listesine ulaşılması amaçlanmıştır. Bu çerçevede temelde iki kaynaktan yararlanılmıştır. Bunlardan biri alanyazın incelemesidir. Merhamet ve merhamet eğitimi ile ilgili alanyazın incelenerek merhametli bir insanda hangi özelliklerin bulunması gerektiği; özellikle de ilkökul düzeyindeki çocuklarda bu özelliklerin ne şekilde ve ne kadar yansiyabildiği yönüyle tespitlerde bulunulmaya çalışılmıştır. İkinci bir kaynak olarak ise ilkökul çocuğunu yakından tanıyan bir grup ilkökul öğretmeni (15) ile bir grup veliye (15) yöneltilen “öğrencinizin/çocuğunuzun merhametli ya da merhametsiz olduğunu size düşündürecek tutum ve davranışlar nelerdir?” sorusuna karşılık verdikleri cevapların incelenmesi olarak özetlenebilir. Her iki kaynaktan toplanan veriler, merhamet düzeyinin değerlendirilmesinde kullanılacak özellikler listesine dönüştürülmüştür. Madde ifadeleri de buna göre düzenlenmiştir. Daha

sonra ise bu maddelerin karşılıklarına, öğretmenlerin maddelere ilişkin düşüncelerini yansıtabilmeleri için cevap/tercih seçenekleri eklenmiştir. Sergilenen tutum ve davranışların sıklığının, o tutum ve davranışın benimsenmişliğinin işareti olarak kabul edilebileceği düşüncesi ile bu seçenekler; “(1) Hiçbir zaman”, “(2) Nadiren”, “(3) Bazen”, “(4) Çoğu zaman” ve “(5) Her zaman” şeklinde belirlenmiştir.

2. Uzman incelemesi ve taslak ölçeğin yapılandırılması: İkinci aşamada madde havuzuna alınarak ifade biçimleri ve seçenekleri düzenlenen maddelerin üzerine, araştırmanın amacını ifade edecek bir yönerge hazırlanarak uzman incelemesine sunulmuştur. Bu inceleme çerçevesinde maddelerin amaca uygunluk ve kapsayıcılık özelliği açısından formlar 1 ölçme ve değerlendirme, 1 eğitim programları ve öğretim ve 2 sınıf eğitimi alanlarında uzman öğretim elemanı; dilbilgisi ve imla özellikleri açısından ise 2 dil bilim uzmanı olmak üzere toplamda 6 uzmana inceletilmiş; önerileri alınmıştır. Uzmanlar tarafından yapılan öneriler doğrultusunda bazı maddeler havuzdan çıkarılmış, bazı maddelerde ise ifade ve dilbilgisi hataları giderilmiştir. Son olarak ise 1 dilbilim ve 1 eğitim bilim uzmanına tekrar inceletilerek onayları alınmıştır. Son hali ile taslak ölçek 46 maddeyi, seçenekleri ve yönergeyi içermiş; örneklem grupta ifade edilen katılımcılara uygulanmaya hazır hale getirilmiştir.

3. Verilerin toplanması ve analiz için hazırlanması: Taslak veri toplama aracı, örneklem grupta ifade edilen toplamda 300 katılımcıya uygulanmıştır. Geçerlik ve güvenirlik incelemelerini yapmak için istatistik programından yararlanılmıştır.

4. Geçerlik ve güvenirlik analizleri: Bir önceki aşamada analize hazır hale getirilen veriler üzerinde SPSS 25.00 programından yararlanılarak geçerlik ve güvenirlik özellikleri incelenmiştir. Veri seti üzerinde ilk olarak yapının faktör analizine uygun olma durumu test edilmek üzere KMO ve Bartlett Testi değerleri hesaplanmış; aşağıda açıklanacağı üzere değerlerin uygun olması nedeniyle geçerlik ve güvenirlik analizlerine devam edilmiştir. Veri toplama aracının geçerlik analizleri kapsamında yapı geçerliği incelemesi için açımlayıcı faktör analizi; ayırt edicilik geçerliği ise maddelerin amaca hizmet edebilme düzeyinden yola çıkarak madde-toplam korelasyon katsayılarının hesaplanması yoluyla analiz edilmiştir. Veri toplama aracının güvenilir ölçüm yapabilme özelliği ise iç tutarlılık özelliğinin incelenmesi yaklaşımından yola çıkılarak Cronbach Alpha katsayısının hesaplanması ile analiz edilmiştir.

3. BULGULAR

Merhamet Ölçeği isminin verilmesi uygun görülen ölçeğin geçerlik ve güvenirlik incelemeleri kapsamında veriler üzerinde yapılan incelemeler sonunda ulaşılan bulgular aşağıda sunulmuştur.

Merhamet Ölçeğinin Geçerliğine İlişkin Bulgular

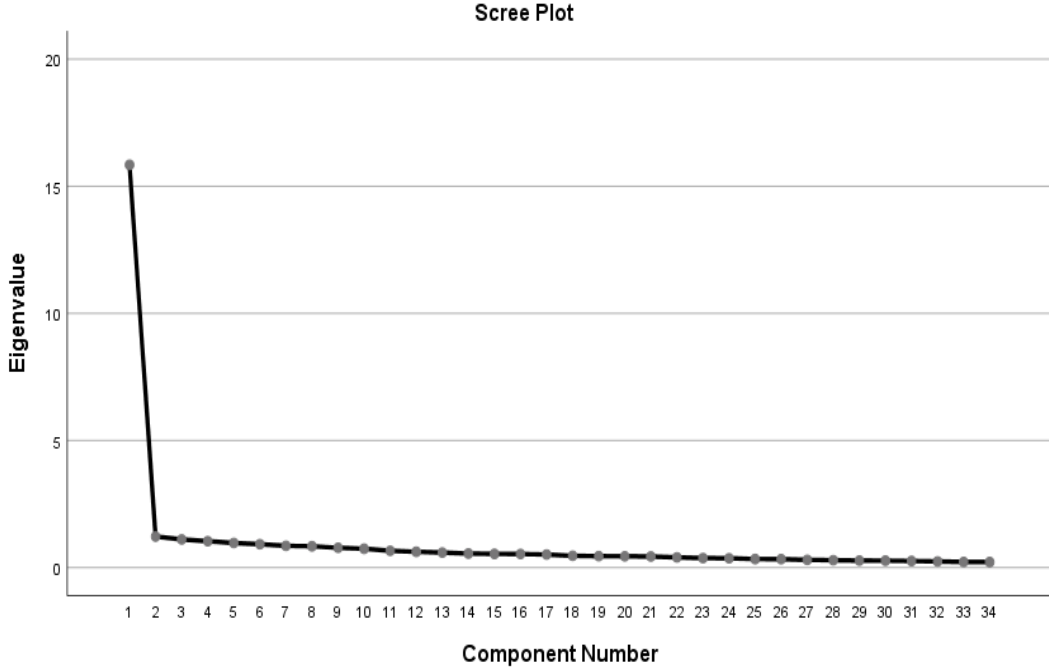
Merhamet Ölçeğinin geçerlik incelemesi, yapı geçerliği ve ayırtedicilik geçerliği başlıkları altında yapılmıştır.

Yapı geçerliğine ilişkin açımlayıcı faktör analizi bulguları

Toplanan veriler üzerinden ölçeğe ilişkin faktör analizi yapabilmek için ihtimalini değerlendirmek üzere öncelikle KMO ve Bartlett testi analizleri yapılmıştır. KMO değeri 0,956; Bartlett testi değerleri ise χ^2 : 7706,649; sd: 1035; $p < ,001$ olarak belirlenmiştir. Bilindiği üzere KMO değerinin 0,60'dan yüksek olması durumunda veri seti üzerinde açımlayıcı faktör analizi yapılması uygun görülmektedir; 0,90 ve üzerinde olması durumunda ise mükemmel uyum olarak değerlendirilmektedir (Büyüköztürk, 2012; Eroğlu, 2008). Buna göre veri setinin, faktörleştirmeye mükemmel şekilde uyumlu olduğu söylenebilir. Yapılan ilk analizde Scree Plot Grafiği, faktörlerin özdeğer ve varyansı açıklama miktarları dikkate alınarak veri toplama aracının kaç faktörlü bir yapıya uyumlu olduğu değerlendirilmiştir. Bu ilk incelemede faktör yükü 0,45'in altında olan maddeler ile faktör yükü farklı faktör altına yayılmış ve aralarında 0,10'un altında farklılığın gözlemlendiği maddeler veri setinden atılmıştır. Alanyazında her ne kadar 0,30'un altında faktör yükü olan maddelerin yeterli olduğu dile getirilse de özellikle ölçek geliştirme çalışmalarında 0,45 değerinin sınır değer olarak kullanılması önerilmektedir (Büyüköztürk, 2012; Eroğlu, 2008).

Maddelerin atılması sonrasında tek faktör altında toplanan 34 maddelik bir yapının olduğu belirlenmiştir. 34 maddelik yapısı ile Merhamet Ölçeğinin KMO değeri 0,966; Bartlett Testi değerleri ise $\chi^2=5992,493$; sd=561; $p < 0,001$ olarak belirlenmiştir. Ölçekte yer alan madde faktör yükleri 0,597 ile 0,754 arasında değerler almıştır. Madde atılması sonrasında ölçek kapsamında kalan maddelerin toplam varyansı açıklama miktarının %46,597 olduğu gözlemlenmiştir. Özdeğeri 15,843'tür. Bilindiği üzere davranış bilimlerinde açıklanan varyans miktarının %40 ve üzeri olması yeterli olarak değerlendirilmektedir (Büyüköztürk, 2012; Eroğlu, 2008). Buna göre faktör yükleri ve açıklanan toplam varyans sınırları doğrultusunda Merhamet Ölçeğinin tek faktörlü ve 34 maddeyi içeren bir yapısının olduğu söylenebilir.

Merhamet ölçeğinin 34 maddelik ve tek faktörlü yapısını gösteren Şekil 1'de Scree Plot Grafiği verilmiştir:

Şekil 1. Merhamet ölçeğinin özdeğer faktör grafiği

Şekil 1’de görüldüğü üzere tek dikey çizginin dışındaki kesitlerin yatay görüntüde olduğu; bu nedenle de Merhamet Ölçeğinin tek faktörlü bir yapıda olduğu söylenebilir.

Ayrıca analizler sonrasında Merhamet Ölçeği kapsamında yer almasına karar verilen 34 madde ile bu maddelerin faktör yükleri, toplam varyansın açıklanma miktarı ve özdeğerine ilişkin bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Merhamet Ölçeğinin Faktör Analizi Sonuçları

	Maddeler	Fak. Yükleri
1	Hayvan ya da bitkilerin canlı olduğunu bilir, herhangi bir çarpma ya da darbe neticesinde canlarının yanacağını fark eder, onlarla empati kurar.	,754
2	Okul arkadaşlarıyla kötü rekabete girip kavga etmez, uyumlu olmaya gayret eder	,741
3	İhtiyaç sahibi insanlardan/çocuklardan bahsedilirken onlar için neler yapabileceğini sorar, araştırır.	,731

- 4 Okul bahçesinde veya okul dışında bitkilerin de bulunduğunu bilir, ,727 zarar vermemeye gayret eder.
- 5 Top oynarken, koşarken veya fark etmeden arkadaşının canını ,722 yaktığında iyi olup olmadığını sorar, özür diler.
- 6 Çöplerini ağaç diplerine veya yere atan arkadaşlarını uyarır, çevresini ,717 temiz tutmaya özen gösterir.
- 7 Arkadaşlarına karşı kaba kuvvetle yaklaşmaz, kibar davranır. ,711
- 8 Konuşması, giyimi ya da davranışları farklı olan arkadaşlarıyla dalga ,708 geçen çocukları uyarmaktan çekinmez, arkadaşına sahip çıkar.
- 9 İçine kapanık ve hakkını savunamayan arkadaşını gördüğünde ,707 müdahale eder, arkadaşının hakkını savunur.
- 10 Günlük hayatta olduğu kadar sanal ortamlarda da arkadaşlarıyla ,705 iletişim kurarken nazik olur, kırıcı ve kaba sözler kullanmaz.
- 11 Okulda kavga eden arkadaşlarını gördüğünde görmezden gelmez, ,705 sorunu çözmeye çalışır.
- 12 Arkadaşı üzgünken onu dinlemeye çalışır, neye üzüldüğümü ,701 öğrenmeye ve çözüm bulmaya gayret eder.
- 13 Başkalarına yardım ederken gönüllü olarak çalışır. ,689
- 14 Arkadaşını ağlarken gördüğünde üzülür, arkadaşına tüm dikkatini ,688 vererek duygusal yakınlık gösterir.
- 15 İsteddiği olmadığında şiddet kullanmak yerine kendini ifade etmeyi ,687 tercih eder.
- 16 Dünyada meydana gelen savaşlarda zarar gören insanlar için üzülür, ,685 yardım etmek ister.
- 17 Herhangi bir konu hakkında başarısız olan arkadaşlarına acımasızca ,682 eleştiride bulunmaz, hakaret etmez ve onlara yardımcı olur.
- 18 Hayvanlara yönelik yapılan acımasızlıkları gördüğünde üzülür, ,680 üzüntüsünü sözlü olarak belirtir.
- 19 Etrafında gördüğü kazalara duyarsız kalmaz, yardımcı olur. ,680
- 20 Arkadaşlarını kırmamak için özen gösterir. ,679
- 21 Çevresindeki insanları görmezden gelmez, gülümser ve selam verir. ,676
- 22 Öğretmeninin veya arkadaşlarının olmadığı yerlerde de paylaşmayı ,675 bilir.
- 23 Özel gereksinimli arkadaşlarına yardımcı olur, onlarla iletişim kurmaya ,673 gayret eder.
- 24 Özel gereksinimli öğrencilerle arkadaşlık kurmaya çalışır. ,670

25	Sınıfta yapılan haksızlıklara karşısında fikirlerini dile getirir, haksızlıklara karşı çıkar.	,662
26	Arkadaşlarının ihtiyaçlarını önce kendi karşılamaya çalışır, gerekirse bizlerden yardım ister.	,658
27	Sınıfa giren böcek veya sinek gördüğünde onu öldürmek yerine merak eder, inceler ve sınıf dışına bırakır.	,657
28	Farklı yaş gruplarıyla oyun oynarken uyumlu olmaya çalışır, iyi geçinir.	,656
29	Kendisinden daha yavaş okuyan, daha geç anlayan arkadaşlarına karşı üstünlük taslamaz.	,649
30	Kardeşlerinden/arkadaşlarından bahsederken onları rakip olarak görmez, onları iyilikle anar.	,642
31	Rekabet içeren oyunlarda arkadaşlarının canını yakmamaya dikkat eder.	,636
32	Hasta arkadaşı sınıfa geldiğinde 'Geçmiş olsun.' der ve yapabileceği bir şey olup olmadığını sorar, iyileşmesi için bir şeyler yapmak ister.	,619
33	Dış görünüşünden dolayı oyunlara dâhil edilmeyen çocuklarla oynamak ister, arkadaş olmaya çalışır.	,607
34	Etrafındaki insanlara kasıtlı olarak zarar vermez.	,597

Açıklanan Varyans: %46,597

Özdeğer: 15,843

Tablo 2'de görüldüğü üzere Merhamet Ölçeği kapsamında yer alan maddelerin tamamı (34 madde) tek faktör altında toplanmıştır. Madde faktör yükleri 0,597 ile 0,754 arasında değerler almıştır. Buna göre Merhamet Ölçeği kapsamında yer alan bütün maddelerin, önerilen bu ölçütleri karşıladığı dikkati çekmektedir. Diğer taraftan Merhamet Ölçeğinde özdeğerin 1,00'ın üzerinde (Özdeğer: 15,843) olan tek faktör altında toplanan maddeler ise toplam varyansın %46,597'sini açıkladığı gözlenmiştir. Buna göre Merhamet Ölçeği kapsamındaki maddelerin toplam varyansı açıklama miktarının da ölçüt değer olan %40'ın üzerinde olma özelliğini taşıdığı; tüm bu açıklamalar çerçevesinde de Merhamet Ölçeğinin yapı geçerliği özelliğine sahip olduğu söylenebilir.

Ölçekte yer alan maddelerin ayırt edicilik özelliklerine ilişkin bulguları

Ayırt edicilik özelliği, bir ölçek ya da veri toplama aracında bulunması istenilen en önemli özelliklerden biridir. Bilen ile bilmeyeni, ölçülen özelliğe sahip olanla olmayı birbirinden ayırt edebilme özelliğini ifade etmektedir (Tekin, 2019; Turgut ve Baykul, 2015). Klasik Test Kuramı (KTK) kapsamında ele alınan ve hesaplanan korelasyon katsayısı (r), ayırt edicilik katsayısı olarak değerlendirilmektedir. -1,00 ile +1,00 arasında değerler alabilen ayırt edicilik değeri, +1,00'a yaklaştıkça ayırt edicilik gücü artmakta; 0'00'a yaklaştıkça ayırt edicilik gücü zayıflamakta; -1,00'a yaklaştıkça ise maddenin ters yönde ayırt edici (hatalı soru) olduğu şeklinde yorumlanmaktadır.

Hambleton ve diğerlerine (1993, 40) göre seçilen örneklemin özelliğinden KTK parametreleri etkilenmektedir. Bu nedenle bu çalışmada, yapılan eleştiriye çözüm getirebilmek üzere düzeltilmiş madde-toplam korelasyon katsayılarının kullanılması tercih edilmiştir (DeVellis, 2003; Pallant, 2007). Böylelikle aynı zamanda, geçerlik özelliğine ilişkin yapılan maddelerin, testin genel amacına hizmet edebilme ya da başka bir özellik karıştırmaksızın yalnızca amaçlanan özelliği ölçebilme tanımlamalarının da gereği yerine getirilmeye çalışılmış; ayırt edicilik katsayısı olarak yorumlanmıştır (Tekin, 2019; Turgut ve Baykul, 2015). Hesaplanan bu değerler ve anlamlılık düzeyine ilişkin bulgular Tablo 3’de özetlenmiştir.

Tablo 3

Madde-Toplam Puanları Korelasyon Analizi Sonuçları

M. No	r	M. No	r	M. No	r	M. No	r	M. No	r
1	,751(*)	8	,706 (*)	15	,690(*)	22	,671(*)	29	,658(*)
2	,742(*)	9	,710(*)	16	,685(*)	23	,672(*)	30	,641(*)
3	,733(*)	10	,705(*)	17	,681(*)	24	,670(*)	31	,643(*)
4	,726(*)	11	,705(*)	18	,675(*)	25	,660(*)	32	,622(*)
5	,720(*)	12	,700(*)	19	,677(*)	26	,659(*)	33	,611(*)
6	,716(*)	13	,681(*)	20	,677(*)	27	,665(*)	34	602(*)
7	,709(*)	14	,685(*)	21	,672(*)	28	,656(*)		

n=299; *=p<0,001

Tablo 3’te Merhamet Ölçeğinde yer alan maddelerin madde-toplam puanlarına yer verilmiştir. Katsayılar 0,602 ile 0,751 arasında değerler almıştır. İlişkiler pozitif ve p<,001 düzeyinde anlamlıdır. Korelasyon katsayılarının 0,20’in üzerinde değerler alması ve p<,05 düzeyinde anlamlı olması, ölçekte yer alan maddelerin genel amaca önemli düzeyde hizmet ettiği anlamına gelmektedir (Pallant, 2007). Buna göre Merhamet Ölçeğinde yer alan maddelerin, öğrencilerin merhamet değerine sahiplik düzeylerini belirleme amacına hizmet ettikleri; başka bir ifade ile maddelerin her birinin ve dolayısıyla Merhamet Ölçeğinin ayırt edicilik özelliğine sahip olduğu söylenebilir.

Merhamet ölçeğinin ölçüt geçerliği bulguları

Merhamet Ölçeğinin ölçüt geçerliği özelliğini incelemek üzere alanyazında aynı kapsamda eşdeğer bir ölçek taraması yapılmış; ancak böyle bir ölçeğe rastlanmadığı için Merhamet Ölçeğinin ölçüt (benzer ölçekler) geçerliği özelliği incelenememiştir.

Merhamet Ölçeğinin Güvenirliğine İlişkin Bulgular İlişkin Bulgular

Merhamet Ölçeğinin güvenilir ölçüm yapabilme özelliğini incelemek üzere iç tutarlılık testi analizinden yararlanılmıştır. İç tutarlılık katsayısı olarak Cronbach alpha katsayısından yararlanılmış ve bulgular Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4

Merhamet Ölçeğinin Güvenirlik Analizi Sonuçları

	Madde Sayısı	Cronbach alpha
Merhamet Ölçeği	34	0,965

Tablo 4'te görüldüğü gibi Merhamet Ölçeğinde yer alan maddelerin geneline ilişkin Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısının 0,965 olduğu gözlenmiştir. Alanyazında, Cronbach alpha değerinin 0,60 ve üzerinde olması yeterli görülmele birlikte 0,70 ve üzerinde olması daha iyi olarak kabul edilmektedir (Kalaycı, 2010; Malhotra, 1999). Buna göre, Merhamet Ölçeğinin iç tutarlılık bağlamında güvenilir ölçümler yapmaya oldukça elverişli olduğu ifade edilebilir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

İlkokul öğrencilerinin merhamet düzeylerini öğretmen değerlendirmelerine dayalı olarak belirlemede kullanılabilecek güvenilir ve geçerli bir veri toplama aracı (ölçek) geliştirmeyi amaçlanan bu çalışma sonunda "Merhamet Ölçeği" adı verilen bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçek, 34 maddeyi içeren tek faktörlü ve beşli likert tipi bir ölçek özelliği taşımaktadır. Maddelerde ifade edilen tutum ve davranışları sergileme sıklığının, öğrencilerin merhamet düzeyini yansıttığı düşüncesinden hareket ederek değerlendirmelerin "(1) Hiçbir zaman", "(2) Nadiren", "(3) Bazen", "(4) Çoğu zaman" ve "(5) Her zaman" seçenekleri çerçevesinde belirtilmesi gerekmektedir.

Ölçekte yer alan her bir madde ya da ölçeğin genelinden alınan puanların yorumlanmasında aritmetik ortalama değerlerinden yararlanılmasının daha uygun olacağı söylenebilir. Bu nedenle aritmetik ortalama değeri şeklinde elde edilen ölçümlerin anlamlandırılması ve yorumlanmasında Tablo 6'da sunulan aritmetik ortalama değer aralıklarından yararlanılması önerilmektedir.

Tablo 5

Ölçekteki Her Bir Madde Ya da Genelinden Elde Edilen Aritmetik Ortalama Değerlerinin Anlamı

Aritmetik Ortalama Aralığı	Ölçekleme	Merhamet Düzeyi (Anlamı)
1,00 – 1,80	Hiçbir zaman	Çok kötü
1,81 – 2,60	Nadiren	Kötü
2,61 – 3,40	Bazen	Orta
3,41 – 4,20	Çoğu zaman	İyi
4,21 – 5,00	Her zaman	Çok iyi

Merhamet Ölçeğinin geçerliği (1) yapı geçerliği (açımlayıcı faktör analizi) ve (2) ayırt edicilik analizi (madde-toplam korelasyonu) teknikleri kullanılarak test edilmiştir.

Açımlayıcı faktör analizi sonuçlarına Merhamet Ölçeğinin KMO değeri 0,966; Bartlett Testi değerlerinin $\chi^2=5992,493$; $sd=561$; $p<0,001$ 'dir. Faktör yükleri 0,597 ile 0,754 arasında değişen 34 maddelik yapı, toplam varyansın %46,597'ini açıklamaktadır. Özdeğeri 15,843'tür. Alanyazında (Büyüköztürk, 2012; Eroğlu, 2008) yer verilen ölçütler açısından 34 maddeli ve tek faktörlü Merhamet Ölçeğinin geçerli bir yapıya sahip olduğuna işaret etmektedir.

Klasik Test Kuramı kapsamında ölçeğin ayırt edicilik gücü ile ilgili olarak hesaplanan madde-toplam korelasyonu katsayıları pozitif ve $p<,001$ düzeyinde anlamlı olduğu gözlenmiştir. Bu durum, ölçekteki her bir maddenin ve ölçeğin genelinin ayırt edicilik özelliğine sahip olduğu ve ölçülmek istenen özelliğe başka özellikleri karıştırmadan ölçme ve böylelikle de genel amaca hizmet etme özelliğine sahip olduğunu ifade etmektedir (Balci, 2015; Pallant, 2007).

Bunların yanı sıra yapılan alanyazın taramasında Merhamet Ölçeğine amaç ve kapsam yönüyle eşdeğer bir ölçeğe rastlanmadığından ölçüt geçerliğine ilişkin bir tespit yapılamamıştır. Bununla birlikte Merhamet Ölçeği'nin, ilerleyen dönemlerde benzer amaçla yapılan ölçek geliştirme çalışmalarında eşdeğer ölçek olarak kullanılabilmesi söylenebilir.

Merhamet Ölçeğinin güvenilir ölçümler yapabilme özelliği, tutarlı ölçüm yapabilme yönüyle incelenmiştir. İç tutarlılık katsayısı olarak Cronbach alpha katsayısı hesaplanmıştır. Merhamet Ölçeğinin Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı 0,965'tir. Buna göre Merhamet Ölçeğinin güvenilirlik özelliğine sahip olduğu söylenebilir.

Yukarıda yapılan tespit ve açıklamalar, Merhamet Ölçeğinin, ilkokullarda öğretmenlerin değerlendirmelerine dayanarak ilkokul öğrencilerinin merhamet düzeylerinin belirlenmesinde kullanılabilir geçerli ve güvenilir bir veri toplama aracı (ölçek) olduğunu ifade etmektedir. Başka bir ifade ile bu ölçeğin, ilkokul çocukların öğretmenler

gözüyle de değerlendirilmesinde kullanılabilir. Buna karşın veli/ana-baba bakış açısı gözlemlerine göre de değerlendirilmesinin istenilmesi durumunda, değerlendirme ortamlarının farklı olabileceği düşüncesinden hareket ederek geçerlik ve güvenirlik analizlerinin mutlaka yinelenmesi gerekmektedir. Diğer taraftan Merhamet Ölçeğinin, farklı sosyoekonomik ve kültürel altyapıya sahip örneklem gruplar üzerinde kullanılarak farklı çalışmalarla test edilmesi önerilebilir.

Kaynaklar

- Akbalık, H. (2015). *Educational elements in the works of Hacı Bektâş-ı Veli in the context of values education*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Aktepe, V. (2015). The effect of activity-based value education on students' helpfulness attitudes. *Researcher: Social Science Studies*, 2(3), 17-49.
- Aronfreed, J. (1968). *Conduct and Conscience*. New York, NY: Academic.
- Aslander, M. ve Yeşil, R. (2019). Examination of the control and evaluation mechanism in the process of professional values education of Ahi community. *1st International Symposium on Philosophical Heritage of Turkic Peoples Proceedings*. 159-178.
- Avşaroğlu, S. (2019). The effect of compassion education program on university students' levels of compassion. *Manas Journal of Social Research*, 8(3), 2484-2500.
- Avşaroğlu, S. ve Güleş, E. (2018). Investigation of life satisfaction, self-understanding and compassion levels of parents with children with special needs. *Kastamonu Education Journal*, 27(1), 365- 376.
- Balcı, A. (2015). *Research in Social Sciences: Methods, Techniques and Principles*. Ankara: Pegem Academy Publishing House.
- Bayırlı, H. (2020). Compassion value: Classroom teachers' opinions and examples of activities. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 9(2), 468-493.
- Bayrak, B. ve Akdemir, A. (2021). The concept of compassion as an ethical value from the perspective of social studies teachers. *International Journal of Turkish Literature, Culture and Education*, 10(1), 370-383.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Data Analyze Manual For Social Science*. Ankara: Pegem Academy Publications.
- Candemir, M. L. (2019). *Examining the self-understanding, personality and compassion of family who has a disabled child or not*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Veri Tabanından erişilmiştir (Tez no: 548668).
- DeVellis, R. F. (2003). *Scale development: Theory and application*. California: Sage Publications.

- Dilmaç, B. (2007). *Testing the values given to a group of high school students alongside human values. A group of science high schools.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). YÖK Tez Veri Tabanından erişilmiştir (Tez No: 211415).
- Doğan, S., Uğurlu, C. T. ve Çetinkaya, M. (2013). Teachers' views on values education (A qualitative study). *VI. National Graduate Education Symposium Proceedings*. Sakarya University, Sakarya.
- Eroğlu, A. (2008). *Factor analysis.* Ş. Kalaycı (Eds.), *SPSS Applied Multivariate Statistics Techniques* (ss. 321-331). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Gülaçtı, F. ve Çiftçi, Z. (2018). Examination of students' life satisfaction, satisfaction and compassion levels. Editör: S. Dinçer. *In Education in a Changing World* (ss. 499-506). Ankara: Pegem Yayınevi.
- Heenan, J. (2007). *A Case For Teaching Objective Values*. Retrieved from: <http://www.teachingvalues.com>
- Hökelekli, H. (2011). Value spreading from the sky to the earth: Compassion education. *Diyanet Magazine*, 224, 13-17.
- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS Applied Multivariate Statistics Techniques*. Ankara: Asil Broadcast Distribution.
- Karasar, N. (2012). *Scientific Research Method*. Ankara: Nobel Publishing House.
- Kıral, B. ve Başdağ, S. (2017). Classroom teachers' views on compassion. *Trakya University Journal of Education Faculty*, XV. Classroom Teacher Education Symposium with International Participation (11-14 Mayıs 2016).
- Kumbasar, E. (2011). *Examination of Muzaffer İzgü's novels in terms of values education.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Veri Tabanından erişilmiştir (Tez No: 300398).
- Malhotra, N. K. (1999). *Marketing Research: An Applied Orientation*. 3rd Edition. New Jersey: Upper Saddle River Prentice Hall.
- Önder, M. (2011). Religion and core values. *Values Education Symposium Proceedings*, 26-28 October 2011, (164-165). Eskisehir: Osman Gazi Üniversitesi.
- Pallant, J. (2007). *SPSS Survivalmanual: A Step by Step Guide to Data Analysis Using SPSS*. Sydney: Allen&Unwin, Sabon by Bookhouse.
- Pommier, E. A. (2011). The Compassion scale. *Humanities and Social Sciences*, 72, 1174.
- Salazar, L. R. (2015). Exploring the relationship between compassion, closeness, trust, and social support in same-sex friendships. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 3(1), 15-29.
- Sayar, K. ve Manisalıgil, A. (2016) *The Compassion Revolution*. İstanbul: Timaş Publications.
- Schopenhauer, A. (2007). *Merhamet* (Z. Kocatürk, Trans.) İstanbul: Dergah Publishing.

- MEM [Milli Eğitim Müdürlüğü] (2022). http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_09/10141326_meb_istatistikleri_or_gun_egitim_2020_2021.pdf adresinden erişilmiştir.
- Tarhan, N. (2015). *Family School*. İstanbul: Timaş Publications.
- Tarhan, N. (2017). *Psychology of Emotions and Emotional Intelligence*. İstanbul: Timaş Publications.
- Tarkoçin, S., Tekinşen Berktaş, D. ve Uyanık Balat, G. (2016). Examination of the values that preschool teachers use in their communication with children in classroom activities. *Pegem Journal of Education and Training*, 3(2), 37-49.
- Tekin, H. (2019). *Measurement and Evaluation in Education*. Ankara: Judicial Publishing House.
- Tozoğlu, E., Dursun, M. ve Güler, B. (2019). Examining the compassion levels of education faculty students in terms of sports and different variables. *Turkish Journal of Sport Sciences*, 2(2), 156-164.
- Turgut, F. T. ve Baykul, Y. (2012). *Measurement and Evaluation in Education*. Ankara: Pegem Academy Publishing.
- Wang, S., (2005). A conceptual framework for integrating research related to the physiology of compassion and the wisdom of Buddhist teaching, *Compassion: Conceptualisations, Research And Use in Psychotherapy*, P. Gilbert (Ed.), Routledge, London 2005, ss. 75-120.
- Yazıcıoğlu, S. (2018). *Comparison of self-understanding, compassion and emotional intelligence of Canadian and Turkish University Students* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Veri Tabanından erişilmiştir (Tez No: 531309).
- Yeşil, R. (2021). *The Seed Problem: Responsibility and Education*. Ankara: Pegem Academy Publishing House.
- Yeşil, R., Kart, M. ve Aslander, M. (2020). *Ahi-Order and Value Education Model (ADEM)*. Konya: Çizgi Publishing House.
- Yüksel, İ. ve Adıgüzel, A. (2012). The use of cartoons in value education: An example of social unity, solidarity and togetherness. *Journal of Sakarya University Faculty of Education*.2(3), 68- 80

Bu çalışma için etik kurul izni Sakarya Üniversitesi Etik Kurulundan 08.12.2021 tarih ve 02 sayılı karar ile alınmıştır.

Araştırmacıların Makaleye Katkı Oranı Beyanı: Yazarlar makalenin araştırılması ve yazımı aşamalarında eşit oranda katkıda bulunmuşlardır.
Çıkar Çatışması Beyanı: Yok.
Finansal Destek veya Teşekkür Beyanı Bu çalışma için herhangi bir kurumdan finansal destek alınmamıştır.
Teşekkür Notu: Veri toplama aracının hazırlanması aşamasında uzman olarak görüş ve değerlendirmeleri ile katkı sunan değerli öğretim elemanlarına; katılımcı olarak veri toplama sürecinde görüş ve değerlendirmelerini aktaran katılımcılara teşekkür ederiz.